

Projekt rozporządzenia Komisji Europejskiej dotyczący zakazu stosowania mikroplastików
w produktach kosmetycznych
Stanowisko Polskiego Związku Przemysłu Kosmetycznego Warszawa,
Warszawa, 22 lutego 2023

Komisja Europejska 30 sierpnia 2022 r. opublikowała projekt regulacji w sprawie ograniczenia mikrodrobin polimerów syntetycznych (mikroplastików) intencjonalnie dodawanych do produktów otrzymywanych w procesach przemysłowych, w tym kosmetyków¹. Projekt rozporządzenia dyskutowany był podczas kolejnych posiedzeń Komitetu REACH w 2022 r. Komisja wskazała, że **mikroplastiki jako „cząstki syntetycznego polimeru”** (ang. *synthetic polymer microparticles*) nie będą mogły być wprowadzane do obrotu jako substancje w ich postaci własnej lub, w przypadku obecności w celu nadania pożądanej właściwości, w mieszaninach w stężeniu równym lub większym niż 0,01 % wag (§1 Aneksu). Niniejsze rozporządzenie wiąże się z **poważnymi konsekwencjami dla branży kosmetycznej, co najbardziej dotknie małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP)**.

Wstęp – postulaty branży kosmetycznej

Polski Związek Przemysłu Kosmetycznego w związku z powyższym prosi o **podtrzymanie w stanowisku Polski następujących postulatów:**

1. Produkty do makijażu, ust i paznokci – podtrzymanie terminu przejściowego 12 lat (Aneks, pkt. 6, lit. c) z zachowaniem obowiązku oznakowywania produktów o sposobie użycia i usuwania produktu (ang. *Information for Use and Disposal, IFUD*) zamiast oznakowania produktów ostrzeżeniem „Ten produkt zawiera mikroplastiki” obowiązującego po 8 latach i 2 miesiącach od wejścia w życie rozporządzenia (Aneks, pkt. 7, lit. c).
2. Brak obowiązku w kosmetykach oznakowania IFUD dla polimerów filmotwórczych podlegających pod derogację 5b (Aneks, pkt. 7, lit. b)
3. Wydłużenie terminów przejściowych dla produktów niesplukiwanych (*leave-on*) z 6 lat (Aneks, pkt. 6, lit. d) do:
  - Produkty ochrony przeciwsłonecznej – 8 lat
  - Produkty do pielęgnacji skóry – 12 lat
  - Inne produkty niesplukiwane – 10 lat

Poniżej przedstawiono szczegółowe stanowisko, wraz z argumentacją, dotyczące poszczególnych postulatów.

Stanowisko szczegółowe

1. Produkty do makijażu, ust i paznokci – branża kosmetyczna apeluje o utrzymanie terminu przejściowego 12 lat i obowiązek oznakowywania IFUD (*Information for Use and Disposal*) zamiast „Ten produkt zawiera mikroplastiki”

Termin przejściowy. Komisja w swojej propozycji regulacji zaproponowała termin przejściowy dla produktów do makijażu, ust i paznokci wynoszący 12 lat. Z toku prac nad regulacją oraz przebiegu dyskusji pomiędzy Komisją i Państwami Członkowskimi wynika, że całkowite odstępstwo od zakazu dla wspomnianych kategorii produktów, na tym etapie prac, nie jest możliwe. **Związek apeluje o podtrzymanie terminu przejściowego zaproponowanego przez Komisję, tj. 12 lat dla kosmetyków do makijażu, ust i paznokci.** Skrócenie tego terminu wiązałoby się z szeregiem konsekwencji, szczególnie dla małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP). Reformulacja receptur pochłonie znaczne zasoby działów R&D, a konieczność opracowania nowego składu może dotknąć nawet 23000 formułacji². Istnieje ryzyko, że znaczna część kategorii produktów kosmetycznych zmieni właściwości lub zniknie z rynku.

¹ <https://ec.europa.eu/transparency/comitology-register/screen/documents/083921/1/consult?lang=en>

² The Cosmetics Europe Position on the Commission's Legal Proposal on Microplastics

Oznakowanie produktów. Komisja w projekcie regulacji wskazała również, że **kosmetyki do makijażu, ust i paznokci** będą musiały być oznakowane **po 8 latach i 2 miesiącach** od wejścia w życie regulacji ostrzeżeniem „**Ten produkt zawiera mikroplastiki**”.

W ocenie Związku oznakowanie „Ten produkt zawiera mikroplastiki” powinno zostać zastąpione oznakowaniem sposobu stosowania i utylizacji produktu – czyli IFUD (ang. *Information for Use and Disposal*).

- IFUD w kategorii produktów do makijażu, ust i paznokci jest **zasadny**, w przeciwieństwie do treści ostrzeżenia „Ten produkt zawiera mikroplastiki”, dlatego, że kosmetyki z tych kategorii mogą być **w różny sposób usuwane**, np. ścierane wacikiem (ang. *wipe off*). Dlatego też wskazanie sposobu stosowania i usuwania (IFUD) dla produktów do makijażu, ust i paznokci jest właściwszym rozwiązaniem.
- Oznakowanie IFUD, co do zasady, ma na celu jak najbardziej **ograniczyć emisję mikroplastików** do środowiska wodnego, poprzez **wpływanie na zachowania konsumentów** w trakcie użytkowania i utylizacji produktów kosmetycznych. Natomiast treść ostrzeżenia „Ten produkt zawiera mikroplastiki” **nie zawiera żadnej użytecznej informacji** w kontekście **minimalizacji emisji mikroplastików do środowiska**, a co w rzeczywistości stanowi główny cel regulacji dotyczącej mikroplastików.
- Obowiązek umieszczenia po 8 latach i 2 miesiącach od wejścia w życie regulacji, ostrzeżenia „Ten produkt zawiera mikroplastiki” na etykiecie będzie **skutkować stygmatyzacją produktów kosmetycznych**, które legalnie zostały wprowadzone na rynek i będą mogły na nim pozostać jeszcze niemal 4 lata. Jednakże **konsumenty będą unikać kupowania tak oznakowanych kosmetyków**.
- Celem rozporządzenia powinno być **wpływanie na zachowania konsumentów w odniesieniu do minimalizowania emisji mikroplastików do środowiska** (co oferuje IFUD), a **nie wpływanie na ich decyzje zakupowe** (poprzez oznakowanie „Ten produkt zawiera mikroplastiki”). Wydaje się, że wpływanie na decyzje zakupowe konsumentów nie leży w zakresie rozporządzenia REACH.
- W całej regulacji **tylko dla produktów do makijażu, ust i paznokci zastosowano oznakowanie „Ten produkt zawiera mikroplastiki”**, co skazuje tę grupę produktów na niesłuszną stygmatyzację i jest niespójne z zapisami dotyczącymi oznakowania w odniesieniu do całości rozporządzenia.
- Zmiana oznakowania „Ten produkt zawiera mikroplastiki” na **oznakowanie sposobu używania i utylizacji produktu – czyli IFUD** w odniesieniu do produktów do makijażu, ust i paznokci, pozwoliłoby **rozważyć pewien kompromis** w postaci skrócenia terminu 8 lat i 2 miesięcy na dostosowanie się do obowiązkowego oznakowania. **Pod warunkiem, że zastosowanie miałyby oznakowanie IFUD.**
- Badania przeprowadzone w 2018 r. w 6 krajach UE na grupie 8000 osób wykazały, że **blisko 80% użytkowników** usuwa produkty do makijażu, ust i paznokci **za pomocą wacików**, spośród których 90% ankietowanych wyrzuca je do kosza (frakcja zmieszana)³. Nie trafiają więc one do kanalizacji i nie zanieczyszczają bezpośrednio środowiska wodnego. Oznakowanie sposobu użycia i usuwania produktu (IFUD) pomogłoby maksymalnie zminimalizować poziom uwalniania mikroplastików z tych kategorii produktów, który przecież i tak jest bardzo niski, wręcz pomijalny.
- Europejska Agencja Chemikaliów (ECHA) w swoim raporcie wskazywała, że **jeśli już jakieś oznakowanie ma być zastosowane** w celu minimalizacji ryzyka emisji mikroplastików do środowiska **to powinien być to IFUD**, czyli informacja o tym jak właściwie stosować i utylizować produkt⁴.

2. Branża kosmetyczna apeluje o odstąpienie od obowiązku oznakowania IFUD dla polimerów filmotwórczych podlegających pod derogację 5b

Komisja w projekcie regulacji przewidziała również pewne **odstępstwa od zakazu (derogacje)**. Derogacje dotyczą surowców, które są uznane wyjściowo jako mikroplastik, ale **tracą swoje właściwości jako mikroplastik** na jakimś etapie cyklu życia surowca (np. w produkcie gotowym). **Wówczas przestają spełniać definicję mikroplastiku**. Propozycja Komisji przewiduje dwa rodzaje odstępstw od zakazu, tj. derogacji i jedną z nich jest **derogacja 5b dla polimerów filmotwórczych** (ang. *film-forming polymers*).

³ Consumer Research on Consumer Use and disposal of cosmetics products KANTAR TNS 2018 for Cosmetics Europe for the ECHA Call for Evidence 201

⁴ Annex XV Restriction Report, Intentionally added microplastics, version 1.2. of 22 August 2019, p. 132

Derogacja 5b dotyczy polimerów filmotwórczych. Są to substancje, które w **momencie stosowania produktu kosmetycznego i/lub podczas zmywania** przestają spełniać definicję mikroplastiku. Zgodnie z **derogacją 5b**, możliwe jest dalsze stosowanie takich surowców (nie podlegają one zakazowi), jednak użycie będzie wiązało się ze **spełnieniem dodatkowych obowiązków** przez przedsiębiorców:

- raportowanie do ECHA, termin przejściowy: 36 miesięcy od wejścia w życie regulacji
- **oznakowywanie IFUD** (*Information for Use and Disposal*), **termin przejściowy: 24 miesiące** od wejścia w życie regulacji.

W ocenie Związku obowiązek oznakowania IFUD dla produktów kosmetycznych zawierających polimery filmotwórcze, które podlegają pod derogację 5b, jest nieproporcjonalny i niewykonalny z praktycznego punktu widzenia – postulujemy brak oznakowania IFUD w tym przypadku.

- W kosmetykach używanych jest wiele polimerów filmotwórczych, m.in. w produktach do włosów (np. spray do włosów) czy kosmetykach pielęgnacyjnych (kremy, balsamy do ciała). Obowiązek oznakowania IFUD, jeśli polimer filmotwórczy uzyska odstępstwo 5b, będzie dotyczyć znacznej liczby produktów.
- **Wymóg oznakowania IFUD**, w przypadku produktów kosmetycznych, zawierających polimery filmotwórcze (**derogacja 5b**), **nie jest właściwy ani proporcjonalny**. Podczas zastosowania produktu (np. nakładając spray do pielęgnacji włosów) frakcja nieprzereagowanych cząstek polimeru filmotwórczego, która nie uległa koalescencji (tzn. nie utworzyła filmu i pozostała mikroplastikiem) jest równa zero lub bliska zero. Wynika to z procesów fizykochemicznych zachodzących podczas tworzenia się filmu⁵.
- W momencie zastosowania produktu **polimer filmotwórczy przestaje być mikroplastikiem, tworząc na powierzchni ciągły film** (np. na włosach), a **nieprzereagowana ilość surowca, tj. resztki które pozostały w opakowaniu** (ang. *residue in packaging*) jest właściwie pomijalna.
- Dlatego też wymóg oznakowywania IFUD w przypadku polimerów filmotwórczych, podlegających pod derogację 5b, **które tracą swoje właściwości jako mikropastik** w trakcie stosowania produktu, przy czym **pozostała nieprzereagowana frakcja jest pomijalna – nie przynosi żadnych korzyści dla środowiska, nie jest logicznie uzasadniony**, zatem jest stanowczo nieproporcjonalny.
- Ewentualny wymóg oznakowania IFUD w odniesieniu do pozostałości (resztek) nieprzereagowanego polimeru filmotwórczego w opakowaniu (*residue in packaging*), stanowi problem w kontekście **recyklingu opakowań**. Utylizacja produktów do **frakcji stałej (solid waste)** wydaje się być **niewykonalna**, biorąc pod uwagę potrzebę **recyklingu i szerszych przyszłych zobowiązań w związku z opakowaniami i gospodarką cyrkularną**. Coraz więcej opakowań kosmetyków przeznaczonych jest do recyklingu, a tendencja ta z pewnością wzrośnie w najbliższych latach w wyniku podejmowanych inicjatyw dobrowolnych i planowanych regulacji. Recyclerzy często wymagają płukania opakowań przed poddaniem ich recyklingowi, przy czym płukanie opakowań bezpośrednio przyczynia się do emisji mikroplastików do środowiska, więc oznakowanie IFUD nie powinno adresować tego typu rozwiązania.
- Nie jest również jasne, w jaki sposób wymóg oznakowania IFUD dla polimerów filmotwórczych miałby być wykonalny w praktyce w odniesieniu do stosowania produktów kosmetycznych. Na przykład produkty do włosów i skóry mogą być używane i usuwane tylko w jeden sposób (mycie). **Inaczej jest w przypadku produktów do makijażu, które można albo wytrzeć (wipe off), albo zmyć – dlatego w tym przypadku oznakowanie IFUD jest zasadne**. Trudno jest sobie wyobrazić, że konsument będzie ścierał np. wacikiem produkt z włosów lub ścierał balsam z ciała – to mogłoby wprowadzić konsumenta, co najmniej w konsternację.
- Należy wspomnieć, że niniejszy wymóg oznakowania IFUD produktów zawierających polimery filmotwórcze skutkowałby **szeregiem wyzwań związanych z etykietowaniem produktów kosmetycznych**, uwzględniając min. rozmiar opakowań, różnorodność produktów kosmetycznych, ich funkcji i miejsc aplikacji oraz mnogość kolejnych wymogów prawnych w oznakowaniu produktów, np. związanych z Zielonym Ładem.
- **Znaczne koszty dla branży, związane ze zmianą opakowań**, np. utylizacja opakowań już wyprodukowanych (niekorzystne środowiskowo) i wyprodukowanie nowych.

⁵ <https://chem-is-you.blogspot.com/2012/11/the-chemistry-inside-tin-of-paint.html>

- Komisja na dostosowanie się do nowych przepisów w kontekście **oznakowania IFUD dla derogacji 5b** przewidziała **termin przejściowy równy 24 miesiące**, co w tym przypadku jest **za krótkim terminem, aby firmy mogły właściwie przygotować się do nowych regulacji w kontekście oznakowania produktów**, biorąc pod uwagę m.in. zapasy opakowań. Termin przejściowy 24 miesiące będzie dotyczył również **produktów już dostępnych na rynku**, co wynika z rozporządzenia REACH.
- W ostateczności, jeśli Komisja uzna za niewystarczające powyższe argumenty, adresujące brak proporcjonalności i wykonalności wymogu oznakowania IFUD dla polimerów podlegających pod derogację 5b, należy zaproponować rozwiązanie cyfrowe (*digital labelling*) jako alternatywę.

3. Wydłużenie terminów przejściowych dla produktów niespłukiwanych (*leave-on*)

Polimery zdefiniowane jako mikroplastiki, według propozycji Komisji, w kosmetykach niespłukiwanych pełnią **szereg kluczowych funkcji**, np. jako emulgatory, zagęstniki, modyfikatory reologii, boostery SPF, wypełniacze, składniki zapewniające efekty użytkowe i wizualne (np. wodoodporność, efekt matujący, krycie, tekstura). Przy czym dla wielu surowców **brakuje na rynku zamienników** – nie są znane alternatywy dla wielu polimerów obecnych w **85,5%** produktach kosmetycznych, dlatego też **niezbędny jest czas na opracowanie nowych surowców**, które w przyszłości będą mogły być użyte do reformulacji (opracowania nowego składu) kosmetyków. **Średni czas zmiany składu produktów kosmetycznych (reformulacji), pod warunkiem dostępności zamienników, wynosi 4,5 roku.** Jeśli odpowiednie zamienniki surowców nie są dostępne, wówczas firmy surowcowe będą musiały najpierw opracować alternatywne surowce. Jest to często związane z **wieloma, zaawansowanymi badaniami**, które mogą trwać **nawet 8-12 lat**. Według szacunków Cosmetics Europe **koszt reformulacji**, jeśli brak zamiennika, wynosi nawet **850 000 €/recepturę**. **Niezbędny jest czas na opracowanie rozwiązań alternatywnych.** Reformulacja tysięcy receptur w tym samym czasie jest niezwykle problematyczna. Według danych Cosmetics Europe około **23 000 receptur produktów kosmetycznych będzie wymagało reformulacji** – jest to dużo więcej niż jakikolwiek inny sektor objęty regulacją². **Wymiana składnika 1:1 w recepturze często nie jest możliwa** i konieczne jest opracowanie całej receptury od początku. Jest to **szczególnie problematyczne** w przypadku kosmetyków do **ochrony przeciwsłonecznej, które zapewniają odpowiedni poziom bezpieczeństwa** podczas ekspozycji na słońce. Produkty kosmetyczne będą różnić się dotychczasowymi właściwościami fizykochemicznymi, takimi jak np. lepkość, gęstość, co wpływa na konsystencję produktów (w konsekwencji na ich stabilność), jak również na sposób nakładania, czyli właściwości aplikacyjne kosmetyków.

Związek postuluje o podtrzymanie postulatu o wydłużenie terminów przejściowych dla produktów niespłukiwanych (*leave-on*) z 6 lat do:

- Produkty ochrony przeciwsłonecznej – **8 lat**
- Produkty do pielęgnacji skóry – **12 lat**
- Inne produkty niespłukiwane – **10 lat**